

YAZININ VE BİLGİNİN YOLCULUĞU

İnsanlar yazı bulunmadan önce edindikleri bilgileri, gördüklerini mağara duvarlarına simge ve resimler yaparak aktarmaya çalıştı.

YAZI

- **Yazı, Mezopotamya uygarlıklarından biri olan Sümerler tarafından icat edildi.**
- MÖ 3200-3300'lü yıllarda bulunan yazıyla birlikte tarih çağları başladı.
- Tarımsal ürünlerin üretimi, dağıtımı, toplanması, vergilendirilmesi başta olmak üzere ticaretin kayıt altına alınması ihtiyacı doğdu.
- Bundan dolayı Sümerler tarımsal ürünlerin toplandığı tapınaklarda kayıtları tutabilmek amacıyla yazıyı kullandılar.
- Yazının bulunmasından sonra tarihte ilk kez bilgiler kaydedildi, korundu ve sonraki kuşaklara aktarıldı.

KİL TABLETLER

- Sümer, Asur, Babil ve Akadlarda edebî eserler, ticari kayıtlar, özel yazışmalar **kil tabletlere** yazıldı.
- Asurların başkenti Ninova'daki Asurbanipal Kütüphanesinde yaklaşık 25 bin çivi yazısı tableti bulunmaktadır.
- **Kütüphane** o dönemle ilgili bilgilerin temelini oluşturmaktadır. Yazı, Anadolu'ya Asurlar Dönemi'nde geldi.
- Asurlar, Anadolu'daki ticaret kolonileriyle yaptıkları ticarete çivi yazısını kullandılar.

PAPİRÜS KAĞIDI

- Antik Mısırlılar, Sümerlerden sonra yazıyı kullandı.
- Mezopotamya uygarlıkları yazıyı kil tabletlere ve taşlara yazarken onlar **papirüs** kullandı.
- Yazı yazmanın yanında resimleri de papirüse **mürekkeple** aktardı.

HİYEROGLİF YAZISI

- Mısırlıların kullandığı, sembollerle ifade edilen resim yazıya **hiyeroglif** denir
- Hiyerogliflerde kullanılan semboller; Mısır'da yaşayan hayvanlar, insan organları, günlük hayatta kullanılan eşyalar ve geometrik şekillerden oluşmaktadır.

ALFABE

- Fenikelilerin MÖ XI. yüzyılda alfabeyi icat etmesi okuma ve yazmayı kolaylaştırdı.
- Dilin resim ya da semboller yerine harflerle ifade edilmeye başlanmasıyla soyut sözcükler daha kolay ifade edilmeye başlandı.
- Bundan dolayı Fenike alfabesi, bütün alfabelerin atası sayılmıştır.

PARŞÖMEN

- Yazı için kil, taş ve papirüsten sonra **parşömen** kullanıldı.
- Anadolu'da **Bergama Krallığı** papirüsün azalması sonucu yazıları parşömenlere yazmaya başladılar
- Parşömen, dayanıklı olması ve iki yüzüne de yazı yazılabilmesi nedeniyle kısa sürede yaygınlaştı.
- Papirüs ve parşömenler rulolar hâlinde kütüphanelerde korundu ve sonraki kuşaklara aktarıldı.

KAĞIT

- Parşömeden sonra kâğıdın bulunması yazı yazmada büyük kolaylıklar sağladı. Kâğıdı ilk olarak Çinliler icat etti.

MATBAA

- Tarihte ilk kez kâğıt, mürekkep ve ahşap malzemeden üretilmiş olan matbaa sistemi **Çin** uygarlığında kullanıldı.
- Matbaa sayesinde metinlerin birçok kopyası basılmaya başlandı.
- Böylece bilginin korunması, yayılması ve aktarılması kolaylaştı.
- Matbaa sırayla Türklere, Hintlere, Araplara ve Avrupalılara geçti. Avrupalıların XV. yüzyılın ortalarında geliştirdiği matbaa ile daha dayanıklı ve hızlı baskı yapıldı.

- XX. yüzyılda teknolojinin gelişmesiyle bilgiler CD, DVD, blu-ray (bulurey) disk, haricî disk, flash (fılaş) bellek, hafıza kartı gibi birçok ağıta yüklenebilmekte, bu ağıtlarda saklanabilmekte ve istenildiğinde kullanılabilmektedir.
- Gelişen teknolojilerle ağıtların kapasiteleri artırılmakta ve kısa zamanda yeni ağıtlar üretilmektedir.
- Bunun yanı sıra bilgiler, fiziksel bir ağıta gerek duyulmadan doğrudan genel ağ üzerindeki bazı uygulamalarda da arşivlenebilmektedir.
- **Bulut teknolojisi** adı verilen uygulamalarla arşivlenen bilgilere yenileri eklenebilmekte, gerektiğinde bunların üzerinde bilgisayar, akıllı televizyon, cep telefonu ve tabletlerle türlü değişiklikler yapılabilmektedir.